# אגרות הראי"ה - כרך ד' - אגרת אפב

## תמצית האגרת

**תאריך ומקום:** י"ב שבט תרפ"א
**נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

חסרונו של הרצי"ה מורגש מאוד; שלא יאריך בגולה. רוב המוסדות נכנסים לריכוז תחת ההסתדרות, והשיעורים הקבועים פועלים להארת הרוח. מר אהרנסון מלונדון אמר שמצד דייכאווסקי מוכנים לשידוך, ואם הרצי"ה רוצה - שייסע ללונדון. הרב קוק ישיב לפינס כשיצא קונטרס ההרצאה שקרא לפני חברי המרכז, שיש בו מעין פרוגרמה לישיבה.

### עיקרי הדברים

- חסרון הרצי"ה.
- ריכוז המוסדות.
- השידוך בלונדון.
- קונטרס ההרצאה.

**נוסח האגרת עם ביאור**

*בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך:* [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

ב"ה[1]. יום י"ב לחדש שבט תרפ"א[2] [1921. האגרת לבנו, הרצי"ה, שישב אז באירופה]

בני יקירי שליט"א[3] נשמח במכתבך ובכרטיסך, ת"ל[4] על שלומך ועל פעולותיך לטובה וב"ה[5] על החוה"ש[6] אשר עמנו. יחננו ד' בעזרתו לראות בשמחת לב פרי ברכה מכל הגיונינו ומכל שאיפות נפשנו לטובה. הולכים ב"ה ענינינו פה ומתקדמים קמעא קמעא. ומאד מאד כבר מורגש חסרון היותך פה עמנו במקום המעשים המתרכזים, אקוה שלא תמשיך את שהייתך בגולה, ותשוב בע"ה[7] מהרה בקרוב אלינו, לעבוד שכם אחד [על פי צפניה ג, ט] בחבל ד' ונחלת קדשו. [על פי דברים לב, ט] פרטי הדברים מעניני ההסתדרות במעשה, ["דגל ירושלים"] אקוה להודיעך במכתב הכא בע"ה. אמנם דוקא בשביל הקדמה המעשית הי'[8] ראוי שתהי'[9] נוכח, אבל איני יכול לעכב את מה שאפשר לסדר ולארגן. המוסדות פה ברובם נכנסות באיזה ריכוז תחת הסתדרותנו הקדושה. בין שעסקנים מרגישים את המגמה הקדושה שלנו, או לא, הכל לפי הערך של האישים.

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4 ת"ל - תודה לא-ל
5 וב"ה - וברוך השם
6 החוה"ש - החיים והשלום
7 בע"ה - בעזרת השם
8 הי' - היה
9 שתהי' - שתהיה

אבל סוף כל סוף ההכרזה תבוא לידי הכרה, ותחיית הקודש תהי'[10] בע"ה נשואה על כל שפה ולשון, והרעיון יביא לידי מעשה, והמעשים לידי מחשבה ויצירה, וכן הלאה בע"ה. מרכזנו ב"ה הוא הולך ומשתכלל קמעא קמעא, ג"כ[11] פועלים הם ב"ה השיעורים הקטנים הקבועים שלנו, [ראשיתה של ישיבת "מרכז הרב": חוג לימוד קבוע בבית הרב קוק, שנתפתח לישיבה בשנת תרפ"ד] להארת הרוח ולטהרת הרגש לריכוז יסוד הקודש בתוכן מחשבת התחיה, ההולכת עם כל נבוכיה ומתקדמת, מידי פלא יועץ א-ל גבור [ישעיהו ט, ה] ב"ה. ע"ד[12] ענין הפרטיים [ההצעה לשידוך עם בת דייכובסקי; ראו כרך ד', אגרת אמו] הי' אצלינו מר אהרנסון מלונדון, אמר שמצדו של מר דייכאווסקי [ר' בנימין אריה לייב דייכובסקי, פרנס קהילת "מחזיקי הדת" בלונדון; על ההצעה לשידוך עם בתו ראו כרך ד', אגרת אמו] הם נכונים, ע"כ[13] אם הדבר גם אצלך רצוי, ראוי שתשתדל לסור ללונדון בע"ה, ויה"ר[14] שחפץ ד' יצליח בידיך, ונזכה לראותך במצב המפואר וההגון הראוי לך בעה"י[15], זולת אם יש עמך איזה ענין אחר, שיותר לבך קרוב אליו, יתן ד' הטוב לטובה ולברכה ברב חסדו. אם יש לך צורך בכסף, תודיע את ההכרח ונשתדל בע"ה להמציא לך, בכל אופן נבקש ממך שתבאר את עניניך בבירור מפורש. להר"ז[16] פינס עדיין לא השיבותי, [ראו כרך ד', אגרת אפא] מקוה אני להשיב לו בקרוב כשיצא לאור קונטרס ההרצאה שקראתי לפני חברי המרכז, שיש בה מעין פרוגרמה לישיבה [הרצאתו של הרב קוק על תכנית הישיבה המרכזית, שעמד להדפיסה כקונטרס] בע"ה, פרוגרמה ערוכה ומסויימה קשה לי להעריך. חזק ואמץ מחמדי, וצור ישראל יחזקך בעזרתו ויטהר לבבנו לעבדו באמת, עבודת אמת, עבודת הקודש לשם קדשו ותפארתו, לאור עמו וארץ חמדתו, ולתשועת עולמים לעם ד' אסירי התקוה [על פי זכריה ט, יב] וכמהי ישועה.

דרש נא שלו'[17] לאהובים כולם, לכי'[18] הרה"ח[19] ד"ר[20] אשר שי'[21] [ככל הנראה הרב ד"ר אשר מיכאל כהן, רבה של באזל, מארחו של הרב קוק בשווייץ] וכב"ב[22] היקרים, ובסי' גלין למר ר"א קמחי [בסנקט גאלן, לר' אברהם קמחי, ידיד הרב קוק שתמך בו בשנות המלחמה] וכא"ל[23], ולכל ידידנו ודורשי שלומנו, ביחוד המתעניינים בעבודת התחיה במובנה וערכה הקדוש והמתעלה. והנני בזה חותם ברב ברכה ובצפיה ותקוה לאור דבריך וחזות פניך בקודש בשובך לארץ חמדה במהרה ברב טובה.

באמץ וחדות ד' ונועמו, כנפשך היקרה, ונפש אביך המצפה צביונך ותפארתך כל הימים

**אברהם יצחק ה"ק**

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

10 תהי' - תהיה
11 ג"כ - גם כן
12 ע"ד - על דבר
13 ע"כ - על כן
14 ויה"ר - ויהי רצון
15 בעה"י - בעזרת השם יתברך
16 להר"ז - ל + הר"ז: הרב רבי שם שמתחיל באות ז (כגון זאב / זלמן / זכריה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
17 שלו' - שלום
18 לכי' - לכבוד
19 הרה"ח - הרב החסיד
20 ד"ר - דוקטור
21 שי' - שיחיה
22 וכב"ב - וכל בני ביתו
23 וכא"ל - וכל אשר לו